

APROBAT,
INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL,
Prof. Viorel BOTEA

AVIZAT,
INSPECTOR ȘCOLAR GENERAL ADJUNCT
Prof. Dan Mihai GHEORGHITĂ

STRATEGIE ABANDON ȘI ABSENTEISM ȘCOLAR

ARGUMENT

Absenteismul școlar este un fenomen cu o dinamică spectaculoasă în ultimele decenii.

Este definit ca o problemă socială, fiind explicată mai mult prin caracteristicile socioculturale ale mediului de proveniență. Desemnează un tip de conduită evazionistă stabilă, permanentizată, ce prefigurează sau reflectă deja atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Fuga de la ore este o problemă predominant emoțională (conduită de tip evazionist, o formă de evadare fizică și psihologică din situația percepută ca traumatizantă).

Absenteismul poate fi o formă de manifestare a devianței școlare (semnal tardiv al existenței unor probleme).

Poate semnala și reducerea atașamentului și a integrării, identificare scăzută cu obiectivele și aspirațiile grupului de elevi.

Absenteismul este o problemă socială caracterizată prin conduită evazionistă, cronică, care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Mutațiile din societate și din familia contemporană (problemele economice, problemele de relaționare între părinți și copii, timp redus petrecut cu familia, redistribuirea rolurilor, suportul social și emoțional redus, supraîncărcarea profesională a părinților sau munca în străinătate etc.) determină mai multe probleme emoționale la copii decât în trecut.

La acestea se adaugă presiunea grupului, riscul consumului de droguri și a altor forme de dependență, metodele educative slabe, inconstante, supraîncărcarea școlară, disfuncțiile în evaluare și notare, frica de examene etc. constituindu-se în adevărați stresori pentru elevi care, din păcate, uneori evită confruntarea cu „problema” prin fuga de la ore. Văzut din această perspectivă, absenteismul devine o problemă socială, un semnal tardiv al existenței unor probleme, o conduită care reflectă atitudinea structurată a lipsei de interes, motivație, încredere în educația școlară.

Din păcate, absenteismul este în creștere, mai ales la nivel liceal, iar ignorarea sau pedeapsa excesivă pot doar contribui la cronicizarea fenomenului și la abandon școlar.

Abandonul școlar este, în fapt, culminarea unui proces pe parcursul căruia elevul, din diferite motive, se îndepărtează de școală și, în cele din urmă, o părăsește.

FORME ALE ABSENTEISMUL

- ◆ absenteism selectiv (fuga de la școală este frecventă la o singură disciplină sau doar la câteva discipline)
- ◆ absenteism generalizat (fuga de la școală este frecventă și generalizată, prefigurează abandonul școlar)
- ◆ căutarea singurătății (reacție la tensiunea puternică intra- sau interpersonală)
- ◆ dorința de a fi cu partenerul (la adolescenți)
- ◆ dorința de apartenență la grup („ritualuri de inițiere”)

- ◆ atitudine defensivă față de autoritatea unui sistem

CAUZE

1. care țin de personalitatea și starea de sănătate a elevului: motivație școlară scăzută, lipsă de interes, încredere scăzută în educația școlară, oboseală, anxietate, autoeficacitate scăzută, imagine de sine deteriorată, sentimente de inferioritate, abilități sociale reduse, pasivitate; refuzul de a adera la o alegere făcută de alții (reacție la presiunea exercitată de dorințele adulților)
2. care țin de familie, condițiile socio-economice ale familie: sărăcia, stil parental indiferent, neglijent, familii dizarmonice, părinți foarte ocupați sau plecați în străinătate
3. care țin de contextul școlar specific (inclusiv relația profesor-elev): presiunea grupului, supraîncărcarea școlară, comunicarea defectuasă elev-profesor (ironizarea, umilirea elevului) evaluarea subiectivă, frica de evaluare, conflict cu colegii, practici educative percepute de elevi ca fiind nedrepte, frustrante, incompatibilitate între aspirațiile, trebuințele de învățare și oferta educațională a școlii; formă de apărare –împotriva disciplinei excesiv de rigidă și severă, politici proabsenteiste ale școlii la elevii din clasele terminale (în școlile de „elită”)

Foarte importantă este și variabila vârstă:

- **la elevii mici** - fuga de la școală poate fi o manifestare a „fobiei școlare”; cauze: dependență crescută de părinți, părinți care valorizează excesiv educația școlară; stiluri parentale supraprotectoare, autoritare sau indiferente; strategie defensivă față de colegii violenți, eșecul școlar, situații umilitoare, nivelul socio-economic scăzut al familiei, cerințe educaționale speciale, dificultăți de adaptare la mediul școlar
- **la elevii mari** - fuga de la ore este rezultatul unei opțiuni (proces de deliberare, luare a deciziei); cauzele pot fi: frica de evaluare, de eșec, fobia / anxietatea socială (frecventă în perioada adolescenței, manifestată prin anxietate față de situația de a fi observat de colegi, teama de a vorbi în public, teama de a interacționa cu persoane de sex opus, teama de critică, stimă de sine scăzută); teama de pedeapsă, teama de pierdere a statutului în grup

Riscurile fugii de la școală: depresia, consum de toxice legale și ilegale, acte delictuale, abandon școlar.

Pentru a identifica elevii în risc de abandon școlar și pentru creșterea ratei de participare școlară a acestora unitățile de învățământ trebuie să monitorizeze strict prezența și rezultatele în funcție de nivelul de risc estimat și să dezvolte/aplice măsuri care să sprijine aceste categorii de elevi.

Efectul dorit, reducerea absenteismului și implicit a abandonului, este amplificat dacă se reușește o legătură mai strânsă cu familiile acestor elevi, cât și cu alte instituții care pot acorda asistență.

Activitățile de prevenire au un mai mare succes în ceea ce privește participarea școlară decât cele de intervenție propriu-zisă.

Este necesară o abordare pro-activă, fiecare școală trebuie să inițieze un proces de identificare a elevilor în situație de risc și a factorilor specifici de risc, să monitorizeze evoluția acestor elevi și să realizeze, dacă este cazul, o serie de măsuri corective.

PLAN DE MĂSURI

În vederea identificării elevilor cu risc de eșec școlar și abandon este necesar ca elevii să fie monitorizați în ceea ce privește adaptarea încă de la începutul școlarizării. Rolul școlii este acela de a identifica din timp acei elevi care, datorită unor influențe de factură economică, socială, culturală, medicală, riscă să ajungă la un moment dat în situația de a abandona școala.

Abordarea personalizată a acestor copii vizează pe de o parte, reducerea impactului negativ al unor factori legați de socializare primară în familie (lipsa de susținere din partea părinților, implicarea în activitățile domestice în detrimentul implicării școlare, lipsa condițiilor necesare studiului în familie,

lipsa unui bagaj cultural-lingvistic în cadrul familiei) iar pe de altă parte, prevenirea sau diminuarea intervențiilor negative ale unor factori legați de experiența școlarizării (adaptarea la orarul școlar și la solicitările curriculumului școlar, incluziunea în colectiv).

Unitatea școlară prin intermediul profesorilor diriginți și a învățătorilor trebuie să completeze la începutul primului semestru școlar **Fișa copilului în situație majoră de risc de abandon școlar.**

Etape în aplicarea Planului de Măsuri

1. Identificarea elevilor și a factorilor de risc privind abandonul școlar

Completarea Fișei copilului în situație majoră de risc de abandon școlar de către diriginții claselor

Termen: la începutul fiecărui an școlar cu ajutorul cadrelor didactice din școală
(învățători/profesori diriginți)

Fișa 1

I. IDENTIFICAREA ELEVILOR ȘI A FACTORILOR DE RISC PRIVIND ABANDONUL ȘCOLAR

Unitatea școlară _____

Localitatea _____

Județul _____

Învățător/profesor diriginte _____

FIȘA COPILULUI ÎN SITUAȚIE MAJORĂ DE RISC DE ABANDON ȘCOLAR

A. DATE GENERALE DESPRE ELEV

NUME:.....

CLASA:.....

TIPUL DE CURS PE CARE ÎL FRECVENTEAZĂ:

1. zi;
2. frecvență redusă;
3. a doua șansă (vă rugăm să încercuiți cifra corespunzătoare)

VÂRSTA:

.....

LOCALITATEA DE DOMICILIU A PĂRINȚILOR:

.....

În aceeași localitate cu unitatea școlară?

1. Da
2. Nu

LOCALITATEA DE DOMICILIU A ELEVULUI:.....

În aceeași localitate cu unitatea școlară ?

1. Da
2. Nu

REZULTATELE ȘCOLARE ÎN ANUL ȘCOLAR PRECEDENT:

.....

(Vă rugăm să calculați media notelor / a calificativelor elevului în anul școlar precedent. Pentru elevii aflați în situație de repetenție se va înscrie în clar „REPETENT”)

NIVELUL DE EDUCAȚIE AL PĂRINȚILOR

(Vă rugăm să încercuiți cifra corespunzătoare ultimului nivel de educație absolvit de mama, respectiv de tatăl elevului.):

a) MAMA:

1. Fără școală;
2. Primar;
3. Gimnazial;
4. Liceu;
5. Școală profesională;
6. Școală postliceală;
7. Învățământ superior

b) TATA:

1. Fără școală;
2. Primar;
3. Gimnazial;
4. Liceu;
5. Școală profesională;
6. Școală postliceală;
7. Învățământ superior

NUMĂRUL FRAȚILOR/SURORILOR ELEVULUI:

.....
 1. din care numărul fraților/surorilor mai mici ca vârstă decât elevul:

.....
 2. din care numărul fraților/surorilor care locuiesc împreună cu elevul:

Fișa 2

C. FACTORI DE RISC

(Vă rugăm să bifați din lista de mai jos acei factori pe care îi considerați specifici situației elevului pentru care completați această fișă. Puteți bifa unul sau mai mulți factori din fiecare categorie de mai jos. Vă rugăm ca la rubrica „Observații” să oferiți detalii suplimentare cât mai detaliate despre factorii de risc identificați: de exemplu, dacă se bifează „Absentism ridicat”, vă rugăm să precizați cauzele acestuia.)

1. Factori individuali:

1. Stare de sănătate precară
2. Cerințe educaționale speciale, cu dosar
3. Cerințe educaționale speciale, fără dosar
4. Motivație redusă pentru activitățile școlare
5. Absenteism ridicat
6. Dificultăți de învățare
7. Implicarea în activități la limita legii
8. Alte situații, anume:

.....
 Observații:.....

2. Factori familiali:

9. Venituri la limita subzistenței
10. Nivel redus de educație al părinților
11. Familie dezorganizată prin divorț/deces
12. Familie monoparentală
13. Familie reorganizată (părintele în grija căruia se află s-a recăsătorit)
14. Copil temporar/permanent în îngrijirea bunicilor/rudelor
15. Situație de șomaj în cazul unui/ambilor părinți/tutori
16. Atitudine negativă a membrilor familiei față de educația copiilor/școală
17. Situații de abandon în cazul fraților mai mari
18. Prestarea unor activități lucrative în gospodărie/în afară de către elev
19. Lipsa unor condiții minimale de studiu acasă
20. Copil instituționalizat sau în plasament familial
21. Copilul stă în gazdă sau la internat
22. Alte situații, anume

.....
Observații:.....

.....
3. Factori școlari:

23. Nefrecventarea grădiniței
24. Rezultate școlare slabe
25. Situație de repetenție în anii anteriori
26. Situație de repetenție repetată
27. Corigență la o disciplină în anii anteriori
28. Corigență la mai multe discipline în anii anteriori
29. Frecvență redusă/absenteism ridicat
30. Participare scăzută la activități extracurriculare
31. Comportament deviant/violent față de colegi, profesori
32. Lipsă de comunicare, izolare față de colegi
33. Manifestarea altor forme de inadaptare școlară
34. Alte situații, anume .....

Observații:.....

Data evaluării:

Semnătură cadru didactic

Semnătură director

2.Elaborarea planului de măsuri la nivel de unitate pentru sprijinirea elevilor în risc de abandon

În funcție de elevii identificați în situații de risc unitatea școlară va elabora un plan de măsuri pentru reducerea abandonului școlar și creșterea ratei de participare a copiilor.

Termen: la începutul semestrului I

3.Monitorizarea elevilor aflați în situație de risc de absenteism și de abandon școlar la nivel de școală

Informațiile pentru fiecare elev aflat în situație de risc se completează în tabelele:

Fișa 3

Nr. crt.	Nume și prenume elev	Sex	Clasa	Număr absențe nemotivate	Număr zile în care a lipsit la toate orele	Număr discipline care se află în risc de corigență	Număr discipline la care a rămas corigent	Implicare în activități extra-curriculare	Obs.

Termen:

-semestrul I: finalul lunii octombrie (pentru perioada 15 septembrie -31 octombrie, sfârșitul lunii noiembrie (pentru luna noiembrie), sfârșitul lunii ianuarie (pentru lunile decembrie și ianuarie)

-semestrul II: sfârșitul lunii martie (pentru lunile februarie-martie), finalul lunii aprilie (pentru luna aprilie), jumătatea lunii iunie (pentru perioada 1 mai-15 iunie)

A. Date privind situația elevilor în risc școlar

1.Elevi în situație de risc

Fișa 4

Elevi în situație de risc	Număr	Din care fete	% Total	%Fete
Învățământ primar				
Învățământ gimnazial				
Învățământ liceal				

B. Date privind situația elevilor care absentează

Fișa 5

Elevi cu număr mare de absențe nemotivate	Număr	Din care fete	% Total	%Fete
Învățământ primar				
Învățământ gimnazial				
Învățământ liceal				

C. Date privind rezultatele școlare ale elevilor

Fișa 6

Elevi corigenți sau în risc de corigență	Număr	Din care fete	% Total	%Fete
Învățământ primar				
Învățământ gimnazial				
Învățământ liceal				

D. Date privind situația elevilor care nu mai frecventează școala (se completează la sfârșitul anului școlar)

Fișa 7

Elevi în situație de risc care au abandonat cursurile	Număr total elevi în situație de risc care au renunțat la cursuri în anul școlar curent		Din care număr elevi în situație de risc înscriși în evidențele școlare care nu au frecventat nicio zi școala	
	Total și procent	Din care fete Număr și procent	Total și procent	Din care fete Număr și procent
Învățământ primar				
Învățământ gimnazial				
Învățământ liceal				

E. Date privind situația elevilor care au evitat abandonul școlar (se completează la sfârșitul anului școlar)

Fișa 8

Elevi în situație de risc care au abandonat cursurile	Număr total elevi care au evitat abandonul școlar		%	
	Total	Din care fete	%Total	%Din care fete
Învățământ primar				
Învățământ gimnazial				
Învățământ liceal				

4. Sistematizarea informațiilor în procesul de monitorizare pentru elevii aflați în situația de risc

Transmiterea către ISJ Brăila a tabelelor centralizate cu evidența acestor elevi, planul de măsuri adoptat de școală pentru reducerea acestui fenomen.

Termene:

- la sfârșitul semestrului I (pe adresa situatii.isj.br@gmail.com) – Plan măsuri și Fișele 4, 5, 6
- la sfârșitul semestrului al II-lea (pe adresa situatii.isj.br@gmail.com) – Fișele 4, 5, 6, 7, 8

4. Implementarea măsurilor corective la nivel de unitate și evaluarea intervențiilor inițiate de școală în scopul diminuării fenomenului de absentism și abandon școlar prin utilizarea unor ținte și rezultate cuantificabile.

Termen: Pe tot parcursul anului școlar.

Inspector școlar,
prof. Aurelia ION

